

Békési

Harangszó

XV. évfolyam 4. szám – A BÉKÉSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG DÍJTALAN IDŐSZAKI HÍRADÓJA – 2014. karácsony.

Ünnepi alkalmaink

Békésen:

Úrvacsorai előkészítő bűnbánati alkalmak december 21-23-án a gyülekezeti teremben du. 5 órai kezdettel.

Karácsony-szentesti ünnepély egyházi iskolásaink részvételével - december 24-én, du. 4 órakor a templomban.

Ünnepi úrvacsorai istentisztelet - Karácsony mindkét napján de. 1/4 10-kor a templomban.

Ünnepi, hálaadó istentisztelet Karácsony mindkét napján du. 5 órakor a gyülekezeti teremben.

Óévi hálaadó istentisztelet - december 31-én du. 5 órakor a templomban.

Újévi istentisztelet január 1-jén de. 1/4 10-kor a templomban.

* Szociális otthonban:

Karácsonyi úrvacsorai istentisztelet – dec. 18-án 15 órakor

Muronyban:

Karácsony 1. napján de. 1/2 9-kor úrvacsorai istentisztelet az általános iskolában.

December 31-én du. 3 órakor óévi hálaadó istentisztelet.

Újév napján de. 9-kor ünnepi istentisztelet.

Tarhoson:

Karácsony 1. napján du. 4 órakor úrvacsorai istentisztelet.

Kamuton:

Karácsony 1. napján de. 10-kor úrvacsorai istentisztelet.

December 31-én du. 2 órakor óévi hálaadó istentisztelet.

Újév napján de. 10 órakor ünnepi istentisztelet.

* Bélmegyerén:

Karácsony 1. napján du. 1/2 3-kor úrvacsorai istentisztelet. Dec. 31-én du. 1/2 3 órakor óévi hálaadó istentisztelet.

Újév napján du. 1/2 3-kor ünnepi istentisztelet.

**Áldott karácsonyi ünnepeket kívánunk
minden kedves olvasónknak!**

Szerkesztői jegyzet

„Mert erős vára vagy a nincstelennek, erős vára a szegénynek a nyomorúságban, oltalom a zivatarban, árnyék a hőségben – mert a hatalmasakodók dühe olyan, mint a kőfalra zúduló zivatar.” - írja Ézsaiás (25,4). A karácsony a szeretet, a család ünnepe a világ számára, hát akkor hogy jön ide szegénység, nincstelenség, nyomorúság, hőség, zivatar? A karácsony arra emlékeztet bennünket, hogy a világnak szüksége volt és van megváltásra, mert hajlamos jó messzire elhajolni Istentől.

Erre – valljuk be – mi is hajlamosak vagyunk. Isten azonban nem hagy pácban bennünket, tudja a megoldást. Maga Jézus Krisztus a megoldás a problémánkra. Saját erőnkéből nem lennénk képesek rendezni a kapcsolatunkat a Teremtővel, ezért ő tette meg az első lépést. A református kálvini teológia éppen erre világít rá nagyszerűen: nem az ember a teológia középpontja, nem az ember kezdeményez, hanem csak reagál az isteni kéznyújtásra. Pár nap, és véget ér az év, de lezárulnak a református egyházakban a Kálvin Évek is. Áldott időszak volt ez arra, hogy átgondoljuk identitásunkat, református önazonosságunkat. Miért vagyunk reformátusok? Miben hiszünk? Ezek életbevágóan fontos kérdések. Jó tudni, hogy nem vagyunk egyedül. Isten ott van velünk. Az idézett ézsaiási igé is azt mondja, hogy erős vár, árnyék, oltalom az Úr. Erről beszél nekünk a karácsony. A jászolban fekvő gyermek nem állt meg a fejlődésben: felnőtt, megfeszítették, feltámadt, és most a mennyben uralkodik, közbenjár értünk az Atyánál. Nem vagyunk egyedül, hiszen erős oltalmunk van, amely túlmutat az életen. Ez is a karácsony üzenete. A mostani Harangszó számvetés az eltelt két hónapról. Néhány hét telt el a reformáció ünnepe óta, így sok eseményről nem tudunk beszámolni, de gazdag, olvasmányos Harangszót nyújtunk át az ünnepekre. A lap munkatársi közössége nevében is áldott ünneplést kívánunk, egyúttal biztatjuk Önöket arra, hogy az ünnepek alatt keressék fel alkalmainkat! Szeretettel köszönti:

Mucsi András szerkesztő

Kedves Olvasó!

Lassan ennek az évnek is a végéhez érünk, ami egyben azt is jelenti: elérkezett a számadás ideje. Igaz ez a saját életünkre nézve, s természetesen igaz egy közösség, jelen esetben gyülekezetünk életére nézve is.

És hogy mire jó a számadás? Nos: ha őszintén magunkba nézünk, s nem akarunk semmit sem szépitni, de nem vagyunk álszerények sem, akkor mindenképpen hasznos lehet, hiszen segít a továbblépésben, a hibák kiküszöbölésében és a jó dolgok megtartásában, esetleg továbbvitelében.

Gyülekezeti újságunk az utóbbi években igyekezett maradéktalanul számot adni minden olyan eseményről, ami gyülekezetünk és iskolánk életét meghatározta. Szinte véget nem érően lehetne sorolni azokat a rendezvényeket, versenyeket, különféle alkalmakat, amelyek hétről hétre nem csak munkát adtak a szervezőknek és résztvevőknek, hanem olyan élményeket is, amelyek nem egy esetben életre szóló hatást gyakoroltak ránk.

Az év vége közeledtével szeretnék most köszönetet mondani mindenkinek, aki bármilyen módon 2014-ben hozzájárult gyülekezetünk és iskolánk/óvodánk mindennapjainak a kiteljesítéséhez. Azoknak, akik akár anyagi áldozatvállalással, akár kétkézi munkájukkal, akár a helyükön és munkakörükben történő helytállásukkal elősegítették a megmaradást, a növekedést, az előbbre jutást. Hálás vagyok Istennek, hogy a Békési gyülekezet lelkipásztoraként és az általa fenntartott iskola igazgatósági tagjaként naponta megtapasztalhatom

a segítő szeretet ezernyi megnyilvánulását. S ha időnként érnek is ezzel ellentétes hatások, netán a kialakult egységet, összhangot megbontani szándékozó indulatok, melyek legtöbbször kicsinyes és önös érdekeket szolgálnak, tudom, hiszem és vallom: a rosszat és a gonoszt csakis a jóval lehet legyőzni, de vele le lehet győzni!

Hadd buzdítsak mindenkit arra, hogy amikor az esztendő múlásával számot vetünk az életünkkel és tetteinkkel, akkor vessük ki magunkból azt, ami nem az Isten akarata szerint való, de tartsuk meg azt, ami a közös ügyünk növekedését, gyarapodását szolgálja!

E gondolatokkal és Zakariás énekének soraival kívánok minden Kedves Olvasónknak Istentől gazdagon megáldott, kegyelemmel teljes Karácsonyt és eredményekben gazdag, békés, boldog Újévet:

„Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta népét, és váltást adott nekünk szolgálóinak, Dávidnak házából...” (Lukács ev. 1,68-69.)

Kátóné Gyula esperes-lelkipásztor

Szelektíven kell gyűjteni a hulladékot a temetőben is

A presbitérium december 14-én tartott ülésén a jövő évi költségvetés kérdéseivel, valamint a temetők helyzetével is foglalkoztak a grémium tagjai. A presbiterek elfogadták a lelkési jelentést, valamint a gyülekezet gazdálkodásáról szóló jelentést. Elhangzott, hogy új pénztáros dolgozik a lelkési hivatalban Gyapjas Andrea személyében. Elkészült a gyülekezet leltára is, amely az új gazdálkodási törvény miatt vált szükségessé. A zárszámadás elkészítésekor és elfogadásakor az egyháznak is a zárszámadási anyag mellékletében fel kell tüntetni ingó és ingatlan vagyonukat. A pontos leltárt egy erre a célra létrehozott bizottság készítette el, amelyet Végh Lászlóné iskolaügyi gondnok vezetett. A presbitérium a munkáért köszönetet mondott neki. A gazdasági törvény új szabályozása további változásokat is hozott a református egyház életében. A költségvetés elfogadása ugyan januárban lesz, de ettől függetlenül december 15-ig minden egyházközségnek meg kell határozni a jövő évi költségvetést érintő legfontosabb számokat, meg kell hozni a szükséges döntéseket. Ennek megfelelően úgy döntött a presbitérium, hogy nem kíván emelni a temetői díjakon, de az egyházfenntartói járulék kívánatos évi 8000 Ft-os mértéke is változatlan marad. Mivel az egyházközség intézményt is működtet,

szükségessé vált egy felügyelő bizottság felállítása az iskolai törvényes működés ellenőrzésére. Ennek tagjai a presbitérium döntése alapján Polgár Zoltán, dr. Forvith Erzsébet és Molnár Gergely lettek.

Amint ismert, az Európai Unióban január 1-től kötelező a hulladék szelektív gyűjtése. A járási kormányhivatal teljes körű ellenőrzést folytatott le a városi temetőknél, és arra kötelezte a református egyházközséget, mint tulajdonost, hogy oldja meg a hulladék szelektív válogatását és elszállítását ott is. A temetőhasználókat arra kéri a presbitérium, hogy fokozottabban figyeljenek arra, hogy a komposztálható („zöld”) hulladékba ne kerüljön üveg, drót vagy műanyag.

A református egyház is részt vett a bélmegyeri önkormányzat adventi kezdeményezésében. A falu hatalmas adventi koszorúján a gyertyákat minden vasárnap más helyszínen gyűjtik meg. Az első vasárnap a katolikus, a második a református templom volt a helyszín, a harmadik vasárnap pedig a baptista imaház adott otthont a rendezvénynek. Az utolsó gyertya a falu művelődési házában gyullad meg. Örömteli, hogy a második vasárnapon zsúfolásig megtelt a református templom.

Mucsi András

Advent

Különös szó, idegen, de mégis ismerősen cseng, hiszen mindenki hallja ezt a szót, évente egyszer legalábbis, így év vége felé. Akinek az Örökkévaló több évet adott már ezen a földön, az kifejezetten sokszor hallhatta, a fiatalabbnak kevesebb ideje lehetett erre. Amilyen ismerős a fogalom, olyannyira nem ismeri a legtöbb ember a jelentését, és a mögötte levő tartalmat. Az tény, hogy az advent nem volt mindig az egyházi év része. Nem is lehetett, hiszen az egyházi év kialakulása hosszú időszakot ölelt fel. Az első évszázadokban az egyház még a karácsonyt sem határozta meg, hiszen nem Jézus születése volt a fontos, hanem a feltámadása, amely húsvét vasárnapján történt meg. Minden vasárnap, minden istentisztelet egyúttal emlékezés a megváltásra. Az egyház, Isten vándorló népe ráadásul az örök adventben él. Jézust a keresztyének visszavárják, de ennek időpontja nem ismert pontosan. Egyszer vissza fog térni, ez biztos, addig várakozásban él a keresztyénség. Amikor a IV. században a karácsony időpontja december 25-én lett meghatározva, kialakult az ezt megelőző várakozási időszak is. Ezt nevezték el adventus Domini-nek, tehát az Úr eljövételének. Advent első vasárnapja mindig november 27. és december 3. közé esik, de az is lehet, hogy a negyedik vasárnap egyúttal szenteste. A katolikus egyházban a liturgikus szín a lila volt, amely az összeszedettség, a bűnbánat és a fegyelem színe. Nagy Gergely pápa döntött úgy, hogy négy vasárnapot ölel fel az advent. Ezt a reformáció egyházai is megtartották. Az ortodox (keleti keresztyén) egyházak hat hetes böjtöt tartanak ebben az időszakban. Az ó-antifónáknak nevezett ősi adventi gregorián énekek szövege a következő:

Köszönjük

a BékésMátrix vállalkozásnak, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a lapon megjelentetett fényképeket!

Ó, Bölcsesség! Ki a Fölségesnek szájából származol, ki a mindenséget egyik végétől másikig erősen átfogod, és jóságosan el is rendezed: jöjj el, és taníts meg minket az okosság útjaira!”

Ó, Adonai! Izrael házának vezére, ki Mózesnek a pirosító tűzlángban megjelentél, és neki Sina hegyén törvényt adtál: jöjj el, és szabadíts meg minket kinyújtott karddal!”

„Ó, Jessze gyökere! Ki jelként állasz a népek között, kinek láttára a királyok elnémulnak, kire minden nemzetek vágyakoznak: jöjj el, és szabadíts meg minket, és már ne késlekedjél!”

„Ó, Dávid kulcsa! Izrael házának jogara, ki megnyitasz — és nincs, aki bezárja; bezársz — és nincs aki megnyissa: jöjj el, és vezesd ki a börtön házából a bilincsbe verteket, kik sötétségben ülnek és a halál árnyékában!”

„Ó, Napkelet! Örök fény ragyogása, igazság Napja: jöjj el, és világosíts meg minket, kik sötétségben ülünk és a halál árnyékában!”

„Ó, Népek Királya! Mindannyiunknak vágyakozása, Szegletkő, a két népet egybefoglaló: jöjj el, és mentsd meg az embert, kit a porból alkottál!”

„Ó, Emmanuel! Törvényünk és Törvényhozónk, népek reménysége és üdvöztetője: jöjj el, és üdvözíts minket, mi Urunk, Istenünk!”

A négy gyertya a hitet, a reményt, az örömet és a szeretetet jelképezi, de személyekhez is kötődik. Isten Ádámnak és Évának ígérte meg a megváltó eljövételét (hit). A zsidó nép azt az ígéretet kapta, hogy közöttük születik meg a megváltó messiás (remény). Máriát érte az a megtiszteltetés, hogy megszülhette Jézust, a megváltót (öröm), és Keresztelő János hirdette az embereknek, hogy eljött a megváltó, és utat készített az emberek szívéhez (szeretet). Ezek az igazságok ma is érvényesek, ránk is állnak. Az adventi koszorú egyébként csak a XIX. századi Németországra nyúlik vissza, ahol Johann Wichern lutheránus lelkész, Isten nagyszerű emberek készítette el az elsőt 1839-ben. Nála még 23 gyertya volt a koszorún. A szokás elterjedt, igaz, négy gyertyával.

Legyen az advent az igazi elcsendesedés időszaka, és fedezzük fel az advent valódi értelmét. Az ünnepi várakozás csak Krisztussal, Krisztusra hangolódva ér valamit.

Mucsi András református presbíter

Véget értek a Kálvin Évek

2014. december 31-én nem csak ez az év ér véget, hanem lezárul az az ünnepségsorozat, amely Kálvin János (Jean Calvin) francia teológus, lelkész, a református egyház létrehozója életére és munkásságára emlékeztünk.

A református világban nagy jelentősége van Kálvinnek, bár sok helyen mostanra feledésbe merült a nagy reformátor. A protestantizmuson belüli szabadelvű (liberális) irányzatok már nem tartják időszerűnek a francia teológust, aki 1509-ben született, így 2009-ben születése 500. évfordulóját alkalmul véve számos cikk, könyv született róla. Magyarországon is kiváló tanulmányok jelentek meg, és a református egyházon belül is végre élénk vita bontakozott ki arról, hogy mit is képviselünk, miben hiszünk egyáltalán? Mi tesz bennünket reformátussá? A következő évek a kálvinizmus vonzásában teltek el, és Békésen is számos alkalommal foglalkoztunk református önazonosságunkkal. A Magvetés Református Konferencián külön szimpóziumot szenteltünk a kérdésnek, ígéhirdetéseinkben lelkészeink boncolgatták a református-kálvini hit elemeit, egyházmegyei konferenciákon hangzottak el értékes előadások a témában. Úgy véljük, nem volt hiábavaló mindez. Az elmúlt években megerősödhattunk hitünkben, letisztázhattuk magunkban is, hogy miben hiszünk. 2014 nyarán a Csuta Alkotótáborban csodálatos Kálvin szobor készült fából, amelyet ünnepélyes keretek között állítottunk fel a templomkertben. A Békési Harangszó karácsonyi számában közöljük Mester Péter, a Városvédő és Szépítő Egyesület napokban elhunyt elnöke beszédét, amelyet a szobor avatására írt, de végül nem hangzott el. A 10-11. oldalon leközlött beszéddel emlékezünk rá és a nagy reformátorra is.

Mucsi András

Áldás, békesség Istentől!

Köszöntöm a kedves testvéreket!

Ismét itt a karácsony. Mint mindig az ünnep közeledtével, vagy éppen az ünnep napján, sokszor a gyermekek játékaiból, de előtűnnek a háromkirályok, vagy más szóval – a Biblia nem nevezi őket királyoknak – a napkeleti bölcsek mítosza.

De kik is voltak ezek a napkeleti bölcsek?

A bibliából és egyéb irodalmi műalkotásokból ismert napkeleti bölcsek egy csillag, vagy csillag-együttállás vezetésével érkeztek Betlehembe keleti irányból. Látogatásuk célja az volt, hogy hódoljanak a megszületett Jézusnak a zsidók új királyának. A biblia arról sem szól kifejezetten, hogy hárman lettek volna. Ezért – hivatkozva a Szentírára – helyesebb őket a napkeleti bölcseknek nevezni. A keresztény hagyomány névvel is illeti őket, a magyar nyelvben magyar nevük: Gáspár, Menyhért, és Boldizsár.

Máté evangéliumának gyermek-ségtörténetében (Mt. 2. 1–16) olvashatunk egyedül a keletről érkezett mágusokról, vagy bölcsekről, akik talán nem is bölcsek voltak a szó szorosabb értelmében, hanem az akkori szavakból következtetve mágusok lehettek. Ezek a mágusok egy csillagot (csillagegyüttállás) követve, a zsidók újszülött királyát keresték Jeruzsálemben, Heródes palotájában. Itt azonban őt nem találták, de az innen kapott tájékoztatás, és útmutatás után tovább haladtak a csillag vezetésével Betlehembe. Itt viszont már megtalálták az Újszülöttet. Ezen túlmenően viszont több érdemi információnk nincs a bölcsekről. Mivel a mágus kifejezés eredeti formájában a perzsa papság legfelsőbb „kasztját” illette, innen valószínűsíthető, hogy perzsa papok, vagy babilóniai csillagászok lehettek, és Mezopotámiából, Babilóniából, vagy a pártus területekről érkeztek. Máté leírása egyszerűen bölcsekről beszél, többes számban. Nem említi, hogy hányan voltak. Mégis elterjedt vélekedés, hogy három bölcstről van szó. Ennek alapja az általuk hozott háromféle aján-

dék. „Kinyitották kincses ládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát.” Ennek alapján valószínűsíthető, hogy a 6. század körül három nevet adnak a mágusoknak, vagy bölcseknek. A hármas szám utalhat az akkor ismert három földrészre (Európa, Ázsia, Afrika), vagy más értelmezés szerint a Szentháromságra, esetleg Krisztus méltóságaira (az arany királyságára, a tömjén istenségére, a mirha emberi mivoltára) is. Érdekes megállapítás, hogy az örmények szerint a bölcsek száma 12 volt. De a köznyelv királyoknak is nevezi a bölcseket, ezt azonban a Máté evangéliumából nem lehet levezetni. Ezt az értelmezést támogatja azonban az Ószövetség két helye is, melyeket a Napkeleti bölcsekkel összefüggésben értelmeznek a teológusok.

Először Ézsaiás könyve 60. fejezetének 3. és 6. verseiben ez olvasható: „Világosságodhoz népek jönnek, és királyok a rád ragyogó fényhez... Mindnyájan Sebából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, és az Úr dicső tetteit hirdetik”.

Másodszor a 72. zsoltár 10. versében pedig ezt olvassuk: „Társisnak és a szigeteknek királyai hozzanak ajándékot, Sába és Sebea királyai fizessenek adót! Boruljon le előtte minden király, minden nép őt szolgálja!” Ez a két idézet adhat alapot a bölcsek királyként való megnyilvánulásának.

Egy másik magyarázat alapján a 14. századig a keresztény nyugaton úgy gondolták, hogy mindösszesen három kontinens létezik: Európa, Ázsia, és Afrika. A bölcsek ezeknek a kontinenseknek a királyai. Ez alapján a történet azt fejezi ki, hogy az egész világ hódol a megszületett Megváltó előtt.

„Amikor Jézus megszületett a júdeai Betlehemben Heródes király idejében, íme, bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembé, és ezt kérdezték: »Hol van a zsidók királyja, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.«” (Mt. 2. 1-2)

A bölcsek egy csillagot követtek

Máté leírása szerint. De milyen csillagról lehet szó? Elképzelhető, hogy egy hullócsillagot követtek. Ezt látszik alátámasztani Johannes Kepler csillagásznak, egy 1604. október 10-én felfedezett csillagában. Ez a felfedezés valójában egy csillag-robbanás volt. Ez az új csillag nagyon közel helyezkedett el az éppen akkor történő Jupiter és a Szaturnusz együttállásától (coniunctio), a halak csillagképében. A két bolygó együttállása a megfigyelések szerint húszévenként megismétlődik. Kepler kiszámította, hogy egy hasonló együttállás volt Kr. e. 7-ben is, mégpedig az év folyamán 3 alkalommal. Kepler szerint ez lehetett a betlehemi csillag. Kepler számítását egy közel 2000 éves ékírásos agyagtábla is megerősíti, melyen ugyanerre az évre ezt a csillagászati eseményt már előre jelzik. Ez a tábla is három együttállást jelez. Ezek alapján, tudva, hogy Jézus valamikor Kr. e. 6.-8. körül született, elfogadhatónak tűnik ez a magyarázat. Ezért mondják egyesek azt, hogy a Jeruzsálem és Betlehem közötti útszakaszon a bölcseket inkább egy csillag együttállás vezette és nem egy csillag.

Teres Ágoston, Biblia és asztronómia című könyvében részletes szövegvizsgálattal kimutatja, hogy az evangéliumi szöveg, bolygók együttállását írja le. A leírás alapján gon-

Áldás, békesség Istentől!

dolhatunk valóságos asztronómiai jelenségekre, mely a bölceket útnak indította, és vezette, azonban egyesek szerint Máténak nem volt szándéka csillagászati adatokat rögzíteni. Ehelyett az evangéliumi szöveg teológiai mondanivalója nem más, mint hogy a pogányok is felismerik a gyermekben az Isten Fiát.

A három királyok ereklyéit a kölni dómban őrzik egy díszes síremlékben. A hagyomány szerint az ereklyetartóban a bölcek csontjai találhatók, melyeket Nagy Konstantin édesanyja, Szent Ilona talált meg a Szentföldön. Ilona vitette azokat

Konstantinápolyba, a Hagia Sophia bazilikába. Innen később Milánóba kerültek, majd 1164-ben I. Frigyes császár vitette Kölnbe.

Még egy érdekesség: minden év január 6.-án, amit mi a vízkereszt napjaként ünnepelünk, – a katolikusok az Úr megjelenésének napjaként – Németországban, Ausztriában és Svájcban ezt a napot a Három Királyok ünnepének (Dreikönigsfest) is nevezik. Néhány német tartományban ez a nap munkaszüneti nap. Nálunk sajnos nem. Ilyenkor szokás a házat, lakást is megáldani. Ekkor kerül fel az ajtófélfára az alábbi fel-

irat, mely az adott évszámot és az áldás tényét tartalmazza:

20 + C + M + B + 14

A három betű a Christus mansio-nem benedicat! (Krisztus áldja meg a hajlékot) imádság rövidítése. De beleláthatók a három királyok neveinek kezdőbetűi is, különösen akkor, ha a magyar nyelvben használt Gáspár névnek az angol, vagy német (Caspar) elnevezését értjük alatta.

Ezen gondolatok kíséretében kívánnok mindenkinek áldott, és békés, boldog karácsonyi ünnepeket.

Békés, 2014. december hava

Dr. Petneházi Zsigmond gondnok

Református bál hatodszor

Az első bálozó végzős, 13.B osztályos gimnazista diákok bécsi keringőjével vette kezdetét az idei, immár hatodik Békési Református Bál a Galéria nagytermében. Az est első felében lévő műsorban még a 12.C osztályosok is táncoltak angolkeringőt, a záró táncot pedig, a bécsi keringőt, a 12.A-sok mutatták be.

Mindhárom táncsoport felkészítője Kenyeres Csaba, a Békési Fregolina Társastánc Club és egyben a református iskola táncpedagógusa volt.

Az idei bál védnökségét Farkas Zoltán, a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség vezetője vállalta, aki köszöntötte is a bálozó vendégeket.

Jelen volt a bálon még Gajda Róbert kormány megbízott, a Békés Megyei Kormányhivatal vezetője is, továbbá helyi politikusok, egyházvezetők, valamint a városi intézmények vezetői és képviselői.

A bál első órájában zenéstáncos műsorral kedveskedtek a vendégeknek a református intézmény Csicsergő csoport óvodásai Balogh Erika és Gulyás Krisztina óvónők vezényletével, valamint Derányi Erika közreműködésével. Majd Romhányi József tollából származó verses kavalkádot adott elő Szilágyi Gábor 7.B osztályos diák, akit Beinschrodtné Kecskeméti Krisztina tanárnő készített fel. Ezt követően Sipaki Ildikó kápráztatta el a közönséget ritmikus sportgimnasztikájával.

Az est második felében a talpalávát a Sebestyén duó szolgáltatta. A finom vacsora elkészítéséről és szervírozásáról pedig a Nagyház Pince Borozó

vezetője, Gál László és munkatársai gondoskodtak.

Vacsora előtti pohárköszöntőjében Katona Gyula esperes úr, intézményvezető lelkész elmondta: a hagyományt őrizzük, de egyben teremtjük is minden bál alkalmával, valamint a közösségteremtés és közösségformálás

is célja minden báli rendezvénynek, s természetesen a szórakozás is.

Még az éjféli toronyóra ütés előtt vette kezdetét a tombolasorsolás, értékes nyereményekkel, melynek fődíjait Csuta György festőművész és Püski Sándor grafikusművész ajánlották fel.

Zsombok Imre

Adventi ígéhirdetés

Elhangzott a Békési református templomban 2014. advent első vasárnapján.

Lekció: Ézsaiás 11. 1-10

Textus: Jakab 5. 7-11

Kedves Testvérek!

A felolvasott két igeszakasz – talán elsőre nem észrevehető – de valóban sok közös pontja van. Ez még úgy is kijelenthető, hogy Jakab apostol körülbelül 900 évvel később írta a sorokat, mint Ézsaiás.

Bár egyik sem egy úgynevezett tipikus adventi ígérés, mégis bátorítottam ezzel elindítani a közös karácsonyvárásunkat, így advent első vasárnapján. Vizsgáljuk együtt a két szakaszt, nézzük meg, hogy milyen üzenetet, milyen tanítást tartogatnak nekünk, 2014 karácsonyára készülők embereknek.

Mindkét igeszakasz megértéséhez elengedhetetlenül fontos, hogy megnézzük azok történelmi hátterét. Ézsaiás próféta idejében, az ókori Kelet legbefolyásosabb állama az Asszír birodalom volt, amely akkoriban fő feladatának a nyugati irányba, azaz Izrael irányába történő terjeszkedést tartotta.

Ez ellen Szíria-Palesztina térségének államai egymással szövetségre lépve próbálták megvédeni függetlenségüket. Persze nem sok eséllyel tették ezt, eleve kudarcra volt ítélve kísérletük. Az Asszír terjeszkedés, ami ugye folyamatos háborúskodással, rengeteg szenvedéssel és veszteséggel járt a zsidó nép számára, végül szinte gond nélkül elérte a várt eredményt. Az északi országrész Kr.e. 722-ben bukott el, míg a déli országrész Ahház király vezetésével vazallus állam lett.

Tehát ezek után érezhetjük, hogy Ézsaiás milyen lelkülettel fogalmazhatta meg a próféciaját. De ebben mégis ott van a megígért, a nép által már nagyon óhajtott Messiás megjelenése is.

Izrael népe valójában egy hadvezért, egy a csaták sorában megedződött hőst várt. Ha jobban belegondolunk, abban a helyzetben ez talán nem is meglepő. Izrael lakosai a katonai elnyomás idején azt várták el attól az ismeretlen idegentől, akit az Isten megígért a népnek prófétáin keresztül, hogy mentse meg őket, szabadítsa meg őket.

A prófécia második felében már egy idilli képpel találkozhatunk, ahol a tehén a medvével legel, a kisgyermek

pedig a viperafészekbe dugja kezét, és nem esik baja, mert az elvárások szerint a Messiás majd elhozza az igaz békét. Egy olyan világot teremt majd meg, ahol mindenki tökéletes békességben élhet.

Elképzelhetjük, hogy egy ilyen prófécia hallatán, mennyire várhatta a nép Krisztust! Milyen türelmetlenül, mennyire feszítetten vágyhattak Isten küldöttének megjelenésére.

Tehát Ézsaiás korában is várta a nép az Urat hozzánk hasonlóan, de mégis egy kicsit másképp élték meg a várakozást, az adventet. Ahogyan megint csak másképpen élték azok a zsidókeresztény gyülekezetek is, amelyeknek Jakab apostol címezte és írta a levelét.

Persze, ők egyértelműen könnyebb helyzetben voltak, hiszen ők már Krisztus földi munkálkodása után éltek. Ők nem egy ismeretlen Urat vártak, nem egy hadvezért, aki majd az asztalra csap és rendet tesz az országban. Ők azt az Istent várták, aki egy újszülött kisfiú képében lehajolt az emberhez, ők azt a Krisztust várták, aki meghalt az emberekért, és harmadnapon feltámadt, majd felment a mennybe helyet készíteni az őt követő, a benne hívő embereknek.

Azt a Krisztust várták, aki megígérte tanítványainak, hogy vissza fog térni, el fog értük jönni, és elviszi őket az Atyához.

Egyébként ezekről a gyülekezetekről nem tudunk túl sokat, van egy-két korabeli feljegyzés, valamint a levél

tartalmából tudunk még következtéseket levonni. Az első dolog, amiben biztosak lehetünk, hogy ezek a zsidó hitről áttért keresztyének nagyon nehéz anyagi helyzetben voltak. Nagyrésztük feltehetően gazdag családoknál szolgált. Mindemellett azt látjuk, hogy lelkileg sem voltak jó állapotban, valószínűleg ezért írta meg Jakab is levelét.

Probléma lehetett, hogy nem értették, hogy istenfélő keresztyén létükre ők milyen szegények és milyen sok megpróbáltatás között kell megélni a napjaikat. Emellett pedig az őket sanyargató istentelen emberek gazdagok és gondtalanul élnek.

Talán erre figyelmezteti őket az apostol, amikor azt mondja: „*Ne panaszkodjatok, testvéreim egymásra*”. Sőt, ennél még tovább is megy, amikor azt mondja, hogy vegyenek inkább példát az ószövetség prófétáiról, vagy vegyenek példát Jóbról, aki a legnagyobb szenvedések között is megtudott maradni Istenbe vetett hitében!

Továbbá van még egy másik probléma is, ami talán nekünk most még aktuálisabb. Azt mondja Jakab: „*Legyetek tehát türelemmel, testvéreim, az Úr eljöveteleig*”. Ebből arra következtethetünk, hogy az első század keresztyén gyülekezetei türelmetlenül várták Krisztus visszatérését!

Persze most jogosan fordulhatna meg mindenkinek a fejében, hogy ezzel vajon mi lehet a baj? Azt hiszem, hogy Jakab apostol azért figyelmezteti a gyülekezetet, mert ez a várakozás túllépett egy határt, túlnőtt a normális kereteken. A Megváltó újbóli megjelenését annyira görcsösen, annyira mereven várták, hogy másra már nem is tudtak koncentrálni a gondjaikon kívül, csak erre az egyre.

Viszont Krisztus nem ezt akarta, nem ezt kérte. Krisztus szándékosan nem vette ki a benne bízók a világból, szándékosan hagyott itt bennünket, mert bizony feladatot bízott ránk, méghozzá az ő Szent evangéliumának hirdetését mind szavakban, mind pedig tettekben.

Láthatjuk, hogy mind a két igeszakasz hasonló háttérrel rendelkezik. Mind kettő egy szenvedő, szegény és elnyomott népnek szól, és mind a két helyzetben megjelenik a Messiásvárás is. Mind a két közösség megfogalmaz

Adventi ígéhirdetés

valamilyen elvárását a várva várt Úrral szemben, és mind a két közösség elvárásai a békével állnak kapcsolatban.

Mert minden eddigi megállapítás mellett vagy ellenére, ennek a két ígeszakasznak a háttérében lévő emberek a békére várnak. A béke az, ami után a leginkább vágyakoznak, melyet egyedül Krisztus tud elhozni a világba.

Ezek után pedig gondolkodjunk el egy kicsit azon, hogy vajon változott-e a helyzet azóta valamit? Szerintem az eközben eltelt több mint kétezer év ellenére nem túl sokat változtunk mi emberek. Legalábbis ha az aktuális problémáinkat tekintjük.

Gondoljunk csak bele, az anyagi nehézségek, a társadalmi elnyomás és kizsákmányosság sajnos még ma is ismert és gyakran használt fogalmak. A szenvedés a mi életünknek is ugyanolyan része, mint az akkor élőké.

Mi is szeretjük a környezetünk tudtára adni a nehézségeinket, szeretünk ujjal mutogatni a másik emberre, és szeretjük, ha másoknak sem megy jobban az élete, mint a miénk. A béke hiányával kapcsolatban pedig talán nem kell külön magyarázatba bocsátkozni.

Ennél a pontnál jutottunk el oda, hogy végre megfogalmazhatjuk a szokásos kérdéseket. Azaz, hogy miért engedi ezt az Isten? Krisztus, aki azért szenvedett, hogy megváltson bennünket ebből a bűnös létből, értelmetlenül tette volna, amit tett?

Ahhoz, hogy ezekre a kérdésekre válaszokat kapjunk, egyrészt önvizsgálatot kellene tartanunk, másrészt pedig össze kellene hasonlítani magunkat Ézsaiás korának zsidó népével és Jakab apostol címzettjeivel, mégpedig abban a tekintetben, hogy ők hogyan várták, és mi hogyan várjuk a Krisztust?

Vajon mi itt az adventbe úgy várjuk a Krisztust, mint az Őszövétség emberei? Várunk valami idegent, akiről azt mondták, hogy ha majd egyszer eljön, akkor majd nekem nagyon jó lesz? Vagy úgy várjuk a Messiást, mint az első század zsidó keresztyén közösségei? Türelmetlenül, egyfajta gyermeki türelmetlenséggel, ami miatt még aludni sem nagyon tudunk?

Nem ott lehet a hiba, hogy mi egyáltalán nem várjuk a Krisztust? Persze, várjuk a karácsonyt, mert ez most nagyon divatos dolog. Várjuk a fényeket, a csillogást, az ajándékokat meg

a kis jézust. Arra a „kis jézusra” gondolok, akit a modern világ egyfajta reklámarcként felhasznál, akit karácsonyra előveszünk, aztán ha vége az ünnepeknek, egy évre újra elfeledhetünk!

Hogyan várjuk mi a világ urát, azt a Megváltót, aki értünk adta életét?

Játszunk el egy kicsit a gondolattal, hogy mi lenne, ha Krisztus ma visszajönne erre a földre, és most nem Betlehembe, hanem ide Békésre. Mit találna?

Jutna számára hely? Befogadnánk? Vajon most is istálló és jászol lenne az osztályrésze, vagy talán még az sem?! Vajon az az Úr, akiről sokszor hallunk, akiről talán még beszélni is szoktunk, el tudna mellettünk úgy menni, hogy mi nem vesszük észre?

Azért lényegesek ezek a kérdések, mert egyfelől vésszen közeledik felénk 2014 karácsonya, másfelől Krisztus második visszajöveteléről sem szabad elfelejtkeznünk. Mert Jakab bár rejtetten, de erről is ír: „Íme, a bíró az ajtó előtt áll!” Azaz közel van! Nem szabad elfelejtkeznünk arról, hogy ha a bíró megérkezik, akkor meg fogja kérdezni, hogy vajon betöltöttük-e a parancsát, eleget tettünk-e a kérésének!

Vajon segítettünk a rászorulókon? Befogadtunk, felruháztunk, megetettünk akár egyet is az ő kicsinyei közül? Hirdettük az örömhírt azoknak, akik még nem fogadták be Őt? Elmondtuk, hogy van valaki, aki már azelőtt életét adta értünk, mielőtt megszülettünk volna? És vajon tettünk-e valamit a mindenki által várt békéért, vagy mi is csak feszültséget és békétlenséget generáltuk?

Gondoljunk ezt végig az ünnepi készülődésünk alatt! Vigyázzunk, nehogy úgy járjunk, mint az öt balga szűz, akik nem álltak készen, amikor a vőlegény megérkezett!

Kövessük mi is Jakab apostol tanácsát, és erősítsük meg szívünket, azaz készüljünk folyamatosan a Megváltó fogadására, mert az Úr eljövetele közel van! Készítsük a szívünket, hogy valóban teljes szívvel tudjuk majd befogadni karácsonykor a földig hajoló Krisztust! Maradjunk meg ebben a várásban egész életünkben, mert Krisztus visszajövetelének sem a napját sem az óráját nem tudhatjuk! Ámen!

Molnár Máté

Székelyföldön

Kevés magyar tájról esik olyan sok szó a mai közbeszédben, mint Székelyföldről. Közelebb fekszik Románia keleti, Moldova felőli határához, mint a magyar határhoz. Székelyföld mindig is különálló terület volt Erdélyen belül, más a helyi magyarok tájszólása, népviselete, szokásrendszere, nemzettudata, mint a többi erdélyi magyaré. December 5-7. között – városi delegáció tagjaként – Gyergyószentmiklóson jártam. A település több mint húsz éve Békés testvérvárosa.

Gyergyó egy külön világ. Románia leghidegebb vidéke a Gyergyói-medence. Hatalmas hegyek veszik körbe, amely télen-nyáron varázslatosan szép. Áldás vagy átok, de valahogy a romániai állami költségvetés nem igazán hoz ide fejlesztési forrásokat és ez meg is látszik a városon. Szegénység, de mégis székely derű jellemzi, mely az ipari létesítmények minimalitása miatt igen tiszta környezettel rendelkezik. A székely vendégszeretet, figyelmeség, magyarságtudat megkedvelteti a várost az idelátogatókkal. Régebben színmagyar város volt, de mára már számos román is letelepedett, és a Szent Miklós Napokon is gyakran hallottunk román szót az utcán. Az más kérdés, hogy magyarul is meg kell tanulniuk, ha boldogulni akarnak. Semmivel sem pótolható élmény a december 6-i szentmise a város főterén levő templomban, majd a körmenet. Ott más értelmet nyer a Himnusz és a Székely himnusz is. A városi ünnepi tanácsulésen magyarul hangzik el minden, de a román díszvendégek kedvéért az elhangzottakat románra is lefordítják. A számos kitüntetés arra utal, hogy a település hálás azoknak, akik tesznek érte.

Bár az autonómia még nem látszik elérhető közelségben, mégis Hargita és Kovászna megyék magyar többségű önkormányzatai révén már megvalósul valamilyen autonómia. Segítsük Székelyföldet, benne Gyergyószentmiklóst azzal, hogy útba ejtjük, és kirándulásokat szervezünk oda.

Mucsi András

Az évfordulók éve – Dózsa György

2014-ben viszonylag sok évfordulót ünnepelhettünk.

Úgy vélem illetlenség lenne itt most felsorolni, hogy melyek azok, amelyekről megemlékeztünk, és melyek amelyekről nem. Nyilván, a legnagyobb gondossággal is lenne olyan évforduló, amiről megfeledeznénk.

Nekem most egy olyan évforduló jutott szembe, amit a mögöttünk álló történelmi korok, majdhogynem mindegyike másként értékel.

Dózsa Györgyről van szó és az ő történelmi szerepvállalásról.

Dózsa 1470 körül született az Erdélyi Dálnokon, majd Temesváron hal meg – és innen az évforduló – 1514-ben. Alakja leginkább a keresztes háborúba készülők, de parasztháborúba torkoló vezérben testesül meg, holott más, gyarló emberi tulajdonságokkal is rendelkezett.

Sokáig vita folyt származásáról, mivel tévesen több korabeli forrás Székely Györgynek tünteti fel, székely eredetűre alapozva. Azonban minden kétséget kizáróan bizonyítja származását az az okirat, amelyet Barlabási Lénárt erdélyi alvajda, és székely alispán írt 1507. július 17.-én, és amelyben latinul Dózsa Györgyöt - Georgius Dosa Siculus de Makfalva in Sede Maros existente-ként - jelöli meg. Eszerint Dózsa György a makfalvi Dósa család székely lófő család tagja.

Születése pontos dátuma nem maradt fent, de a korabeli források alapján negyven éves lehetett halálának idején, ebből visszszámolva jött ki születési dátumaként az 1470-es év. Gyerekkorát Dálnokon töltötte testvéreivel, apja halála után Makfalvára került. Mindig a vitézi pálya vonzotta, apja nyomdokaiba akart lépni, így később katonának állt.

Több végvárban is szolgált, – bár adatok nem maradtak fenn róla – Szapolyai János erdélyi vajda 1513-as török elleni hadjáratában, mint lovaskapitány vett részt. A hadjárat után nándorfehérvári őrségben maradt. Itt vívott győztes párviadalt 1514. évi. február 28-án a szendrei lovas szpáhik vezérével, az epeirosi Alival, aki már sok magyar vitéz halálát okozta már korábban. Ezért a vitézért a király, II. Ulászló kétszeres zsold és aranylánc adományozása mellett, lovagrendbe emelte, falut ajándékozott neki, valamint engedélyezte, hogy a családi címerébe a hőstett emlékére egy karddal levágott vérző kart illesszen.

Tulajdonképpen Dózsa hadvezéri sikerei egy véletlenen múltak. Bakócz Tamás, miután hírül vette, hogy a törökök a délvidéken pusztítanak, ezért X. Leo pápától kieszakoztolt, hogy keresztes hadjáratot indítsanak a török ellen. Mire azonban Bakócz Tamás esztergomi érsek és szentszéki követ 1514. április 9.-én kihirdette a török

köki elleni keresztes hadjáratot elrendelő pápai bullát, és közben míg hazatért Rómából, a király kiegészítette a törökökkel. Ezt Bakócz nem nézte jó szemmel, és az országgyűléssel elfogadtatta a keresztes háború költségvetését, de úgy tűnik lelkesedésével a többség közömbösségével együtt, egyedül maradt. Többek között Telegdy István kincstárnok éppen, hogy nem javasolta azt, hogy az egyébként is elnyomott, az évtizedek óta megsértett és lenézett pór nép kezébe fegyvert adjanak. Mekkora tévedés volt ez akkor a politikacsinalók részéről. A parasztság tele volt sérelemmel, a sokszor embertelen, semmibe vevő nemesi hozzáállástól, és lenézésétől, ugyanakkor a nemesek sem látták szívesen, hogy a pór nép éppen a betakarítások idején hagyja el a földet és megy el háborúzni a törökkel. Ennek ellenére a korabeli krónikák szerint is „roppant” nép gyűlt össze Pest, Fehérvár, Kalocsa, és Nagyvárad környékén.

Máig sem tisztázott körülmények között választotta Bakócz Tamás Dózsát a keresztes hadsereg vezérévé. Május közepére az országban mintegy 40 000 fős paraszti had gyűlt össze a vezetése alá. Szervezési hiányosságok, Bakócz visszakozása, a keresztes háború lefújására tett kísérletek, a nemesek ellenkezése, és az akkor uralkodó viszonyok együttesen felkelés kirobbanásához vezettek. Dózsa György, hírnevét igazolva sok diadalt aratott, és bár az egész országban kitört a felkelés, ő csak a keresztes hadsereget irányította, a helyi zavargásokhoz nem volt köze. Bár a felkelők több helyen vereséget szenvedtek, ő seregével elfoglalta a Maros menti várak többségét. Csanádról levélben küldött üzenetet a főurakhoz, megígérte nekik, hogy mellelleg kiirtja őket, a királyságot eltörli, és egyebekben egyenlő arányban osztja fel a földbirtokokat. Több száz, hanem ezer fő nemes, nemes, főpap lett a Dózsa féle megtorló hadjáratnak a vesztese élete árán is.

A Dózsa-felkelés júniusban érte el tetőpontját. A főereg ekkor vette ostrom alá a stratégiai jelentőségű Temesvárt, melyet Báthori István nádor védett. Dózsa György minden valószínűség szerint tudatosan választotta a Temeskört a főereg tartózkodási helyéül. A mocsaras, több folyó által határolt vidék, védekezésre alkalmasabb volt, mint a nyílt Alföld.

Temesvárt sem hiába ostromolta a székely vezér: a felkelés bázisát akarta itt kialakítani. Ennek ellenére Dózsa nem bizonyult katonai stratégának, arra számított, hogy lesz ideje a harcra felkészülni. Az ostrom alatt a tábori élet is lazult, a keresztesek nem egyszer erdei vadászattal töltötték az idejüket, várva a várbeliek éhhalálára. A városban rekedt Báthori István nádor - ő és Szapolyai János kölcsönösen utálták egymást - még levelet is ki tudott csempészni

a laza ostromgyűrűn át az erdélyi vajdának, aki Gyulafehérváron kapta kézhez azt. Dózsa a végzetes hibát akkor követte el, amikor nem küldött felderítőket, hogy ostromló seregének „hátszágát” fedezze.

Szapolyai egyébként is elkötelezte magát, hogy pontot tesz a felkelés végére: ekkorra már vajdaként egész Erdély katonaságát mozgósította. A későbbi János királynak sikerült meglepnie Dózsát hadait: maga Dózsa éppen az előző esti mulatságot próbálta kiheverni, amikor meglepte őket az erdélyi vajda hada. Az erős szervezet és az adrenalin azonban megtette a magáét, mert az előző napi részegségből maradt másnaposság ellenére csatára rendezte hadait és szembe szállt a nemesekkel.

Bármeekkora harcértéket is képviselt Dózsa hada - ne feledjük: lovassága és tüzésége is volt, korántsem csak egyetlen kaszával felszerelt jobbágyi tömegről van szó! - Szapolyai jobban szervezett, a török elleni háborúban harcedzetté vált serege ellen nyílt színi csatában nem volt esélye. A keresztes had nem sokáig bírta, a július 15-i temesvári csata a főereg fegyverletételével és menekülésével végződött. A bosszúra éhes nemesi had sem maradt el a kegyetlenkedésben. Brutus János Mihály szerint Szapolyai megtiltotta katonáinak, hogy bárkit is élve elfogjanak. Ennek ellenére több felkelő is élve került a győztes nemesek kezére.

A mindent eldöntő temesvári csatában esett fogságba Dózsa György is. Egyes történetírók viszont nem is tudnak csatáról. Szerémi György szerint például a nemesek egy kémszemle során fogták el Dózsát, megint mások szerint Szapolyai fogatta le, amikor megtévesztő módon tárgyalásra hívta. Sőt II. Ulászló, amikor később Miksa német-római uralkodónak írott levelében beszámolt a felkelésről, azt állítja, hogy a keresztesek adták ki Dózsát Szapolyainak, miután a parasztnak csata nélkül széteszotlottak. Ez is mutatja, hogy a felkelésről szóló számtalan forrás nem egy helyen ellentmondásokban szenved.

A főereg megsemmisülésével a felkelés sorsa is végleg eldőlt. De hátra volt még a két ellenséges fővezér, Dózsa és Szapolyai testvéreinek a harca. Alig egy héttel a temesvári fegyverletétel után György öccsének, Dózsa Gergely hadát a Pest melletti gubacsi csatában verte szét Bornemissza János budai várnagy és a későbbi király öccse, Szapolyai György nemesi hada, miközben északabbra az egri püspök csapatai tettek rendet. Dózsa Gergely maga is fogságba esett.

A szétszórott seregeket Szerémségtől Munkácsig a helyi erők és végváriak verték szét.

Legtovább Lőrinc pap seregrésze tartott ki, őt és kereszteseit csak Kolozsvár környékén tudta utolérni és szétszórni a nemesi sereg.

De mi lehetett a felkelés célja?

Az ország elfoglalása ekkora seregnek katonailag lehetetlen volt, ezt ők maguk is jól tudták. A királyság megdöntése tehát nem szerepelhetett Dózsaék céljaként. Logikusabb az az állítás, hogy Dózsaék a „közös ellenség”, a török ellen akartak vonulni és sikereket elérni. Egy győztes sereg, amely nemcsak Magyarországnak, de a keresztény világnak is jó szolgálatot tesz, jutalma nem maradt volna el. Dózsa így képzelte el a paraszti jogok érvényesítését.

A legelfogadhatóbb magyarázatnak az tűnik, hogy minden régióban megkísérelték felőrölni és engedményekre kényszeríteni a nemességet, ahogy arra korábban is volt már kísérlet. (Lásd Budai Nagy Antal által szervezett felkelés.)

Romsics Ignác a forrásokat összevetve a nemesi kiváltságok eltörlésében látja Dózsaék célját, ami a huszita mozgalmakhoz hasonlítható. A nemesi oklevelek elégetése is a fennálló jogrend eltörlésére való törekvést bizonyítja.

Katonailag a felkelés bukásához, leveréséhez elsősorban a kereszties seregek szétszórtsága járult hozzá. Dózsa minden égtáj felé küldött egy-egy sereget, hogy terjeszszék ki a felkelést, ami bár részben sikerült is, a fősereget rendkívül meggyengítette. Ezzel bár elérték, hogy 37 vár, illetve város került a keresztiesek kezére, vagy állt melléjük Göncötől-Szalánkeménig, és Soprontól az erdélyi Besztercéig, ez csak szétforgácsolta erőiket.

A második jobbágyság!

A korábbi történetírás előszeretettel nevezi „nemesi ellenforradalomnak” az itt történeteket, sőt a magyarországi feudalizmus új erőre kapását az 1514-es országgyűléstől számítja. A törvényhozás mindenesetre további kemény retorziókat fogalmazott meg a „paraszt söpredék”-kel szemben. A megölt nemesekért fejdíj, elpusztult vagyonukért kártérítés járt, melyet az elkövetés helyén élő jobbágyok, faluközösségek tartoztak megfizetni, ha nincsenek meg az elkövetők. Ez nem járt azoknak a nemeseknek, akik várukat harc nélkül feladták a parasztsereg közeledtére. Bár a tiszteknek halálbüntetés járt, a parasztság („mely nélkül a nemesség nem sokat ér”) személyében sértetlen maradt a XIV. törvénycikk szerint.

Sokan 1514-től számítják a parasztság röghöz kötését, az ún. „második jobbágyságot”, ugyanis a törvénycikk a földesúr beleegyezéséhez kötötték a jobbágyok költözési jogát, „örökös szolgaságra” ítélve a parasztokat. Ez kétségtelenül igaz is törvényi szinten, ám a földesúr-jobbágy viszonyt 1514 előtt és után is az országgrészenként, sőt sokszor uradalmanként különböző szokás-jog alakította. Az 1514: XXV. törvénycikk

meghagyta a városba költözés lehetőségét is. Ráadásul Szapolyai János, majd Habsburg Ferdinánd alatt törvényileg állították vissza a szabad költözés jogát.

A jobbágyok adóterheit is megkísérelte a törvényhozás egységesíteni: eszerint minden jobbágytelek heti egy nap munkával (robot), havonta egy csibével, minden aratható vagy kaszálható termény egy tizedével és félévente egy libával tartozott urának, sőt karácsonyoként tíz jobbágytelek közösen egy hízott sertést tartozott ajándékozni. A földbért (census) évi egy forintban egységesítették. A parasztok nem tarthattak fegyvert, a szankció azért kézlevágás, a hajdúk esetén kiherelés, míg második rajtakapás után halálbüntetés volt. Kifejezetten a paraszti sorból felemelkedett Bakócz bíboros ellen szólt az a törvénycikk, amely megtiltotta, hogy jobbágyanak születettől püspök legyen. Különösen kegyetlen büntetést róttak azokra, akik szexuális erőszakot követtek el nemesasszonyokon: a halálbüntetés mellett leszármazóik és testvéreik (nőtlen elkövető esetén apjuk is) sohasem lehettek tisztségviselők (mint például falubírák), vagy királyi szolgák.

A nemesség helyzete

Az egyházi rendbe tartozókat sem kerülte el a törvény: a felkelésben résztvevőkre életfogytiglani börtönbüntetést szabtak. A papok és deákok fegyverviselését is hasonlóan büntették; órájuk nem volt ugyanis a nemeseknek szükségük, nem vesztettek ezáltal munkáskezet.

Éppen 1514-ben, Werbőczy István jogtudós törekvése született meg a nemesek jogi egyenlősége, az egy és ugyanazon nemesség („una eademque nobilitas”), amely a nemesi demokrácia jegyében eltörölte a különbségeket a fő-, kis-, és középnemesek között. A felkelő nemesek felett ugyanakkor nem hunyhattak szemet. Például a XXXIV. törvénycikk megemlíti, hogy „Marmaros vármegyének majdnem minden nemese a parasztok pártját fogta és ezeknek minden gonosz és veszedelmes tetteiben részt vett” - ezért ott a kivizsgálásokat is szomszédos vármegyék szolgabírái kellett, hogy végezzék.

Minden nemes, aki a felkeléssel tartott (kivéve, akik félelemből tették, majd elszöktek), teljes ingatlanvesztéssel volt büntetendő, amely birtokokat a király a meggyilkolt nemesek családjainak volt köteles továbbadni. Az új rend lefektetése mellett a gyengekező királyt megfosztották kegyelmi jogától is, amelyet a parasztháborúval kapcsolatosan nem gyakorolhatott.

A polgárháború győztesének egyértelműen a nemeseket kiálthatjuk ki. A jobbágyok felett megszilárdult az uralmuk, egységes rendd szerveződtek és a király fölé kerekedtek. A háború és a megtorlás áldozatainak számáról a becslések 40-70 ezerig terjednek. Ez a vérvesztés és a királyi hatalom gyengülése leginkább az Oszmán

Birodalomnak kedvezett, megkönnyítve 1526-os hadjáratuk sikerét.

Kései értékelése:

A szocialista társadalom alatt történelmi szerepét túlhangsúlyozták a történettudományon és kultúrán kívül is – rengeteg utca, közterület, sportegyesület, társadalmi szervezet kapta nevét. Dózsa a hivatalos marxi történelemszemlélet fő motívumára, a nemesség és parasztság közötti osztályharcra adott szemléletes magyar példát – azonban fontos megjegyezni, hogy maga Dózsa is nemes volt.

A román kommunista vezetés is kedvelte alakját – főleg erdélyi származása miatt –, több román városban található Gheorghe Doja utca, Marosvásárhely közelében település is viseli a nevét. A temesvári Mária téren az 1940-ben szobrot állítottak halála helyén és a történet eseményekre emlékeztetve. Ugyanakkor bizonyított tény, hogy a város mostani katedrálisa mögött, a Béga folyó partján végezték ki.

A nemesi szemléletű, gyakorta elfogult történelemírás később alaptalanul hangoztatta, hogy Dózsa György példát szolgáltatott más, a magyar korona területén történt nagy megmozdulásoknak, így Cserni Jován felkelésének, ami alig tizenkét évvel a Dózsa-féle háború után zajlott le, valamint a Gubecz Máté vezette horvátországi parasztfelkelésnek. Valójában egyikre sem volt közvetlen hatással.

A mai magyar történetírás egyre kritikusabban foglalkozik Dózsa György szerepével, amelyet már szinte kártékonynak tartanak. Egyesek a Mohácsi csatavesztésért a feudális anarchia helyett, már egyenesen a Dózsa-féle parasztfelkelést teszik felelőssé, mondván, hogy miatta nem merték besorozni a parasztságot. E vélemények szerint csak a mindenkor kommunista hatalom csinált hőst belőle Petőfi és Ady „tévedésére” alapozva.

És még egy utolsó, személyes indíttatású infó.

A volt szocialista országok belügyi szervei által támogatott sportegyesületeket a „Dinamo” szóval illették, függetlenül attól, hogy az adott országban volt e a „dinamo” szónak jelentése, vagy megfelelője. Nálunk a belügyi szerv – BM, belügyminisztérium – által támogatott sportegyesületeket a „Dózsa” névvel illették, melynek legnagyobb példája számomra a 70-es évek Újpesti Dózsa focicsapata volt, az általam is emlékeimben élő Fazekas Laci, Göröcs Titi, Bene Feri, Dunai II. Tóni, és Zámbo Sanyi csatárossal, Baróti Lajos irányítása mellett. Hiszem azt, ha ez az öt főből álló csatársor, még ha nem is Brazíliában születik, csak mondjuk Angliában, vagy Nyugat – Németországban, esetleg Hollandiában, akkor világhírű, világ bajnok labdarúgóról emlékeznénk. De a mi emlékeinkben és lelkünkben ők így is világbajnokok.

Dr. Petneházi Zsigmond gondnok

Bibliaiskola a békési egyházmegyében

„Ne hagyd abba ennek a törvénykönyvnek az olvasását, hanem tanulmányozd...” (Józs. 1:8)

Tudósítás a Békési Református Egyházmegye által szervezett „ BIBLIA iskola „ eseményeiről

Az év elején egyik vasárnapi hirdetésben üttötte meg fülünket egy jó hír! Békésen indul egy lehetőség, ahol mélyebben megismerkedhetünk a Bibliával. Többen összefogtunk, s jelentkeztünk. Nagy örömmel és várakozással indultunk az első alkalomra. Kíváncsian vártuk, mit „takar” ez a megszólítás! A létszám korlátozva volt, így örömmel vettük, hogy befértünk a „keretbe”. Megérkezésünk alkalmával valóban testvéri szeretettel fogadtak a házigazdák. S onnantól fogva még inkább vártuk a következő alkalmakat.

Katona Gyula esperes-lelkipásztor nyitotta meg az „iskolát”, bemutatva tanítónkat – dr. Marjovszky Tibor professzor urat, aki a Debreceni Hit tudományi egyetemről jött. Minden korosztály képviselve volt. Jó volt látni, hogy egyik anyuka a gyermekével jött, de azt is, hogy a 80-as éveiben járó Laci bácsi is érdeklődve hallgatta az alkalmakat. Tavasszal három és ősszel is három alkalommal gyűltünk össze. Csodálatos volt egymás gyülekezeteiről hallani, tapasztalatokat átadni. Megismerni ki hogyan értelmezi, ismeri az írásokat. Volt közöttünk olyan, aki kevésbé volt járatos a Bibliában. Volt aki már az iskolát is kijárta, volt aki már a vége felé járt. Nagyszerű volt megtapasztalni, hogy senki nem érezte magát hátrányos helyzetben.

Lényege: megismerhettük az írások keletkezésének körülményeit, az akko-

ri népcsoportok történelmi háteréből fakadó gondolkodás módokat. Hogyan jött létre az írásbeliség. Hogyan adták át egymásnak az Isten tanításait. A későbbiekben a fordítások hogyan befolyásolták az értelmezést. Az év első felében megismerkedtünk Mózes könyveivel, az előbb felsoroltak megközelítésében. Ismeretet kaptunk, hogyan is kell olvasni, hogyan kell értelmezni az Ószövetség könyveit napjainkban. Hogyan kell figyelni a saját életünk tükrében, s beépíteni gondolkodásmodunkba.

A második félév vizsgával kezdődött. Hiszen a nyár nem múlhatott el feladat nélkül. Nagy élmény volt, hogy Professzor úr olyan empátiával és szeretettel teljes figyelemmel kérdezett, hogy szinte elfelejtődött a tény, hogy vizsgán vagyunk. Valamennyien megelégedett érzéssel indultunk a következő alkalomra. Ekkor az Újszövetség evangéliumainak összehasonlításáról kaptunk nagyszerű tanítást Molnár Máté, a békési Gyülekezet segédlelkészétől, valamint Katona Gyula esperes úrtól. Rácsodálkoztunk mennyire más értelmezést kap egy ige, vagy egy-egy példázat, ha ismerjük kiknek íródott, milyen céllal, s melyik evangélistának mi volt a fontos, s miért. Az összefüggések mélyebb megismerése közelebb hozta hozzánk a példázatok értelmezését. Olvasását tette közelivé.

Ez a félév is vizsgával zárult, melyet megint egy izgalmas kalandozás előzött meg a Biblia könyveiben. Így kaptunk bepillantást a Zsoltárok könyvének titkaiba. Micsoda kalandra hívott professzor úr, hiszen a Zsoltárok

szellemiségét, keletkezését, s a Mózes öt könyvével való összevetését tárta elénk! A dallamok kialakulása, fejlődése, célja! Micsoda izgalmas világba csöppentünk be ezen az alkalmon is! S mint a kisgyermek egy mesehallgatás alkalmával, mi is sokáig tudtuk volna hallgatni, s átélni, érezni az ige hogyan kúszik be belső világunkba, hogyan rezdíti meg a szívet, s hogyan ocsudunk fel, s ismerjük fel SOLI DEO GLÓRIA !!!!!!!

Két helyen, Békésen és Mezőkovácsházán volt lehetőség ezeken az alkalmakon részt venni.

Valamennyien hálatelt szívvel mondtunk köszönetet a tanításért, a lehetőségért. Valamint itt is kérjük egyházi vezetőinket, hogy a következőkben is adjanak helyet a Biblia tanulmányozására ilyen formában, mely nemcsak a saját épülésünket szolgálta, hanem - ahogy Esperes Úr fogalmazta meg záró gondolataiban:...” jó alkalom volt az együtt gondolkodásra, a közösségek építésére, egymás megismerésére, s a lényeg, hogy más megközelítésen keresztül a Biblia olvasására irányította a figyelmet”.

Professzor úr kiemelte, hogy az előadásokon kapott ismeretek alapján bátrabbak leszünk a Biblia tanulmányozásában.

S ahogy a címben idéztem: olvasni, olvasni, olvasni !

S reméljük, hogy hamarosan újra együtt tudunk elmélkedni, s további ismeretekre szert tenni egy újabb indulással! KÖSZÖNJÜK !

Békéscsaba, 2014.11.17.

Béres Ildikó Békéscsaba, Ref. Gyül.

Imaösvény

Jézus mondja: Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétségben. Jn 8. 12

Uram, félek a sötétől, a gonoszságot juttatja eszembe. Olykor sötét gondolataim támadnak. Kérlek, őrzd el a körülöttem és a bennem levő sötétséget szereteted fényével!

Jézus mondja: Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mt 28.26

Jó, hogy vannak társaim az életúton. Elszomorít, ha valakitől búcsúznom kell, ha valaki eltávolodik tőlem. Köszönöm, hogy Te sosem hagysz el engem!

Jézus mondja: Szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz. Máté 7.14

Merre tartok? Hova jutok mindazzal, ahogyan most élek?

Mutass nekem utat és igazi célt! Nem akarok eltévedni!

Jézus mondja: Mert ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is. Mt 6, 21

Uram! Ámulatba ejt a világ gazdagsága. Egyszer irigységgel nézem, máskor én is el

akarom élni. Érzem, mégiscsak az igazán gazdag, akinek lelki kincsei vannak. Szeretnék én is ilyen ember lenni!

Éreztelek és lássátok, hogy jó azt ÚR! Boldog az az ember, aki benne bízika!

Teremtő Isten! Minden a te alkotásod! Köszönöm a mindennapi kenyeret, a gyümölcsök zamátát, ami a te jószágodra emlékeztet!

Boldog vagyok, hogy rám is gondod van!

Tiszta szívet teremts bennem Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem!

Annyi vétek és mulasztás terhel. Beszennyeznek hibáim és a helytelenül kimondott szavak. Egyedül nálad van olyan bocsánat, ami megtisztít és megújít.

Jézus mondja: É vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is él. Jn 11, 25

Te legyőzted a halált, mindannyiunk ellenségét.

Töröld le könnyeimet és add nekem az el nem múlt életet!

Hinni akarom, hogy nekem is lehet örök otthonom nálad.

Egyházunk jövője

2014. november 22-én a békési református templomban rendezte 2. félévi megyei konferenciáját a MRPSz Békés Megyei Területi Szervezete. Katona Gyula esperes nyitó áhítatának alapigéje a Jelenések könyve 21,1-6 versei voltak. Azt hangsúlyozta, hogy a presbiteri szolgálatban közvetíteni kell valamit, amit ajándékba kaptunk: Isten azért ad, hogy az ajándékot továbbadjuk. Vajon érezzük-e, hogy szomjas a világ? Ez a presbiter felelőssége. Iható és szomjat oltó vízre van szükség, ez a víz jelenti az életet!

Az áhítat után Dr. Tóth János megyei elnök köszöntötte a résztvevőket, kiemelten a testvérszervezetek képviselőit: a Kolozsvári Egyházmegyéből megtisztelő volt Dr. Bibza Gábor esperes jelenléte, akit elkísért Flóriszta István megyei elnök és Balla Árpád, az Erdélyi Egyházkerület szervezetének titkára is. Az Aradi Egyházmegyét Venter Miklós megyei elnök, egyben a Királyhágómelléki Egyházkerület szervezetének főtitkára képviselte, az Érmelléki

Egyházmegye köszöntését Ványi Attila megyei elnök tolmácsolta.

Az alkalmat megtisztelte Dr. Judák Endre, a Presbiterképzési Bizottság vezetője és Dr. Szabó Károly a Délpesti területi szervezet elnöke is.

A köszöntések után ünnepélyes alkalomra került sor: megyei szervezetünk elnöksége emléklapot adott át Virágh György eleki lelkipásztornak, aki az elmúlt években fő szervezője volt a presbiteri konferenciák programjának, segített az előadók kiválasztásában és felkérésében, és szolgálatával nagyban hozzájárult az egyházmegyében folyó presbiterképzés eredményességéhez.

A konferencia fő témája az utóbbi időszak egyik legszélesebb érdeklődéssel kísért kezdeményezése volt: a 2012-ben megalakult Egyházi Jövőkép Bizottság munkájának és az ehhez kapcsolódó cselekvési terv alap gondolatainak megismerése, melyet a Bizottság a közelmúltban terjesztett a Zsinat elé. Az első előadást Dr. Enghy Sándor, a sárospataki teológia professzora,

a Jövőkép Bizottság egyik tagja tartotta. Elgondolkodtató adatokat ismertett, többek között egyházunk létszámának 10 év alatti fél milliós csökkenését, az Egyház önfenntartó képességének megőrzéséhez felhasznált és a hitéletre és misszióra fordított költségeknek a megdöbbentően alacsony százalékos arányát. Mindenképpen nagyobb figyelmet kell fordítani a kommunikációra, az egységes állásfoglalások megfogalmazására. A jövő záloga a gyülekezettudatos egyház és az egyháztudatos gyülekezet lehet.

Pásztor Gyula sárospataki egyetemi lelkész előadása a presbiterek szerepéről és lehetőségeiről közvetített gondolatokat. A jövőben nem hagyományos misszióra van szükség – „testreszabott” feladataink vannak. Élő kövekké, lelki házzá, szent papsággá kell válnunk, Isten küldöttékként a Szentlélek templomává kell lennünk. Isten „látványosságot” vár tőlünk, ami azt jelenti, hogy hitelesen kell láthatóvá lennünk, s ha kell bizonyosságot tenni! Erre a szolgálatra tudatosan ké-

szülni kell, melynek hatásos eszközei a megújult élet, a szüntelen imádság, a megérlelt és előkészített szóbeli bizonyágtétel, a szeretettel való szolgálat és a Jézushoz való hívogatás. A kérdések és hozzászólások után imaközösséggel és Katona Gyula esperes áldásmondásával zárult a konferencia 160 résztvevőjét gazdagító program, a testvéri beszélgetések pedig a vendéglátó békési gyülekezet és az egyházmegye által biztosított közös ebéd elfogyasztása közben folytatódtak.

Hálát adunk az Egyház Urának, hogy az Egyházi Jövőkép Bizottság elvégezhette felelősségteljes szolgálatát, hogy a tapasztalatokról és szükséges feladatokról együtt gondolkodhattunk, és megerősödhattünk abban, hogy a Magyarországi Református Egyház jövőjének alakításában Isten mindnyájunknak lehetőséget biztosít. Igyekezzünk ennek felismerésére, és az Ő erejének segítségét kérve hűséggel és szeretettel, krisztusi lelkülettel, egymást segítve és bátorítva töltsük be küldetésünket.

Dr. Tóth János

Jézus fogantatásának és születésének jelentése

A Heidelbergi Káté 35. kérdése

Mit jelent az, hogy „fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától”? Azt, hogy Isten örök Fia, aki valóságos és örök Isten, és az is marad, Szűz Mária testében és vérében, a Szentlélek munkája által valóságos emberi természetet vett magára, mert így lehetett Dávid valóságos utódja, s embertársaihoz mindenben hasonló, kivéve a bűnt.

Jn 1,1; Róm 1,4; 9,5 • Jn 1,14; Gal 4,4; Mt 1,18.20; Lk 1,27.35 • Zsolt 132,11; Róm 1,3 • Fil 2,7 • Zsid 4,15

A HK 35. kérdése már sejteti, hogy Jézus Krisztus személye óriási titok. Ilyen valaki nem volt, és nem is lesz több, mint ő. Már születésekor világossá vált: Ő különleges lény, olyan valaki, akinek kettős természete van. Szorosan kötődik Istenhez, és köze van az emberekhez.

Hihetetlen dolog, és emiatt a keresztyénség botrányköve a Szentlélektől való fogantatás. Jézus esetében a fogantatás isteni tett, amely a Mt 1,18kk és Lk 1-2 feljegyzése szerint kikerült az intimitás szférájából, és a keresztyénség közös lelki kincse lett.

Mit akar kifejezni ez azon túl, hogy tiltakozik Isten Fia személyének pusztán emberré degradálása ellen? A természet rendje az, hogy az ember hozza magában az eredendő bűn láncolatát, s ez a láncolat generációról generációra megy tovább. Ez az ember nyomorúságos öröksége. A Káté azt akarja tudatosítani, hogy bár Jézus tényleg nagyon sokban hasonlít hozzánk, és ő teljes mértékben ember volt (kivéve a bűnt), Isten, megelégtelve a bűn folytonosságát és folyamatát, amit az ember generációnkon át magával hozott, megtörte a megromlott emberi természet kontinuitását. A megromlott emberi természettel szemben új emberi természetet állított a világba. A Szentlélektől fogantatás hite kifejezi azt, hogy Isten Krisztus megtestesülésével cezúrát, megszakítást iktatott be. Jézus Krisztus megszületésével a bűn láncolatát törte meg Isten. Ezért nem férfú akaratából, vagy vágyából született a betlehemi gyermek, hanem olyan isteni beavatkozás által, amely ezt a bűnláncolatot megszakította. A nemzés, születés természetes folyamatának meg kellett törnie ahhoz, hogy az öröklött bűnben ne részesüljön a szabadító.

A Fiú a Szentlélektől való fogantatás „királyi” útján érkezett, Isten útján jött, azaz Jézus Krisztust „felülről” kaptuk. Az ő életkezdeté radikálisan más, mint bármely más emberé. Ennek a titkos, isteni, külső beavatkozásnak a kifejezése az, hogy fogantatott Szentlélektől, azaz: Jézus Krisztus biztosan nem úgy fogantatott, ahogyan mi emberek fogantatunk. Ezzel Isten önmagához kapcsolta ezt a születendő gyermeket, nem hagyta benne a bűn láncolatában, ezért volt ő mindenben hasonlatos hozzánk, kivéve a bűnt. Ő Isten is volt, isteni természettel is rendelkezett. Istennek a természetes Fia csodálatos módon igazi emberré is lett. A HK 35. felelete hangsúlyozza tehát azt, hogy Isten örök Fia, aki valóságos és örök Isten, és az is marad, egyben teljesen ember is, aki valóságosan is részes az emberi természetnek.

A Szentlélek ereje és munkája által fogantatott az Isten Fia a szűz méhében, amint világos az angyal szavaiból: „A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje árnyékoz be téged, ezért a születendő is Szentnek nevezetik majd, Isten Fiának” (Lk 1,35). Krisztust Ábrahám magvának, Dávid fiának mondja az Írás. Tehát testét ezektől az atyáktól vette, és nem a Szentlélektől.

A reformátusság hajlamos Mária szerepét úgy eljelentékteleníteni, hogy már-már el is felejtkezik róla, reakcióként arra a túlzó szerepre, amellyel a római katolikus egyház nagyon előtérbe tolta Máriát. A hiteles Mária-képet kell felmutatni: nem istenanya, és nem anyaiisten. Mária éppolyan nő, mint bárki a nők közül, mégpedig azért, mert neki éppúgy szüksége volt a megváltásra, mint bármelyikünknek. Máriának éppúgy el kellett jutni hitével Krisztusig, a Megváltóig, mint bármelyikünknek. Ha Mária olyan különleges misztikus személyiség lett volna, akkor neki kellett volna vezetnie az első keresztyének gyülekezetét. Mária éppúgy várja a Szentlélek eljövételét a jeruzsálemi házban, mint a többiek. Abban azonban mégis különleges, ahogyan engedelmeskedett. Jézus nem egyszerűltte volt Máriának, hanem csak első szülöttje (Lk 2,7; Mt 1,25). Jézusnak voltak testvérei (Gal 1,19). Ez is azt mutatja, hogy Mária mindenben hasonló volt más nőkhez. Jézus Krisztus személyének különlegességét nem a Máriától való

– természetes – születése adja, hanem az, hogy Mária – rendkívüli módon, a Szentlélektől – szűzen fogant.

Jézus Krisztus földi élete úgy indult, hogy mint Isten örök Fia, valóságos emberi természetet vett magára. Nem felcserélte isteni valóját az emberivel, hanem isteni valójához hozzávette az emberi természetet (Fil 2,4). „A valóságos azt is jelenti, hogy nem az ideális emberséget, hanem a bűn által megromlott testét vette fel magára.”

A félreértések elkerülése végett a testet öltött Fiú valóságos és örök istenséget azzal erősíti meg a Káté, hogy ki mondja: a Fiú örök Isten, és az is marad.

A Fiú jelentéktelenül jön, emberléptékké formában. „Emberszabású”, és mégis Isten Fia. Nem tudunk arról, hogy irtózott volna valakitől is, vagy hogy rangján alulinak, magához méltatlannak tartott volna bárkit is. Nem volt tőle semmi és senki idegen, ami emberré volt. Vállalt mindenkit, volt hely a szívében másoknak. Ez a Krisztus-kép a hiteles: ez az Újszövetség Jézusa. Nem a giccsek, nem az oltárképek hamisan festett Krisztusa, nem nagy glóriás, ragyogó ruhájú, finom vonású, előkelő idegen, aki emberfeletti régiókban mozog, ég és föld között lebeg. Ilyen idealizált Jézus-arcot csak az ember fest róla. Ő nem így érkezett. Emberként jött, mert semmilyen más teremtmény nem tud úgy találkozni az emberrel, mint egy másik ember.

A Szentlélektől fogantatás és Máriától születés tanítása szinte kezdettől fogva része volt a keresztyén igehirdetésnek. Krisztus istensége és csodás születése egybetartoznak. Egymást feltételezik. Aki tagadja az egyiket, az kétségbe vonja a másikat is. Isten a megromlott emberi természettel szemben új emberré természetet állított be a világba. A megromlott emberi természet kontinuitását meg kellett törnie Istennek. A különleges fogantatás hite kifejezi, hogy Isten Krisztus megtestesülésével megszakította a bűn láncolatát. Pál ezt az új ember, a második Ádám megjelöléssel fejezte ki. Jézus Krisztus kezdeté kívül van az emberi, természeti kezdeményezésen. Sokaknak botránkozás, mint a feltámadás is. A csoda a Szentlélek munkája, amely Isten erejéről beszél, amely nincs „természetes” eszközökhöz kötve.

Békésen lesz a következő békés-bánati találkozó

A Békési Református Egyházközség Presbitériuma legutóbbi, 2014. november 9-én tartott ülésén elhangzott: a történelmi Békés-Bánati Református Egyházmegye következő, 2015-ös találkozásának városunk ad majd otthont. A tanácskozó komoly logisztikai kihívások elé állítja a békési gyülekezetet, hiszen a több száz (esetleg több ezer) fős rendezvényhez megfelelő tanácskozó teret, vizesblokkokat, étkezési lehetőséget kell biztosítani. Az istentisztelethez, előadásokhoz rendelkezésre áll a hatalmas békési templomhajó, de a népes vendégsereg számára kevésnek bizonyul a gyülekezeti ház két WC-je. Szükségesnek látszik egy új vizesblokk kialakítása a gyülekezeti ház jelenlegi műhelyéből. Mint ismert, a volt egyházmegyét 1920-ban, a trianoni békeszerződés után Magyarországra, Románia és a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság között osztották fel. Az első ilyen találkozó 2013-ban Makón volt, majd ezt követte a 2014-es temesvári találkozó.

Sikeres volt a Zsinat felhívása a kárpátaljai református magyarok megsegítése tárgyában: Békésen több mint 200 ezer Ft-nyi összeg gyűlt össze, de szép számmal érkeztek természetbeni támogatások is. Ennek egy része Laskoti Zoltán volt segédlelkészünk kárpátaljai gyülekezetébe kerül. Elfogadta a presbitérium a gyülekezet gazdálkodásáról szóló jelentést, valamint a lelkészi jelentést az elmúlt időszak eseményeiről, majd a presbitérium tagjai szavaztak az egyházmegyei és egyházkerületi tisztségekre jelölt személyekről. Valószínűleg a következő évre toldódik a templomtorny felújítása, amely hosszadalmas folyamat. Mielőtt a szakemberek hozzájárulnak a megsérült kerengő kijavításához, engedélyeket kell beszerezni és terveket kell elkészíteni a feltáró munkához is. Az adakozást folytatjuk. A temetőben nyugszik Kecskeméti Ferenc egykori református lelkész, aki több mint száz éve pásztorolta a gyülekezetet. Sírján hatalmas obelisztk áll, amely azonban vészes módon kifele kezdett el dőlni. A presbitérium engedélyt adott a sír mielőbbi kijavítására. Az obeliszket daruval megemelik, majd alábetonoznak.

Ismét Katona Gyula az egyházmegye vezetője

Egyházunkban teljes tisztújítás zajlott ezen az őszön. Az alábbiakban a békési egyházmegyei választási bizottság tájékoztatóját közöljük.

Nagytisztelétű Egyházközségi Elnökség! Nagytisztelétű Presbitérium!

A Békési Református Egyházmegye Választási Bizottsága **2014. november 24.-én, 17 órai** kezdettel tartott gyűlésen összeszámllalta a gyülekezeteknek az egyházmegyei tisztségekre leadott szavazatait, melynek végeredményéről jelen levélben tájékoztatjuk az egyház-

községek elnökségeit, a presbiter testvéreket, a gyülekezetek tagjait.

A szavazatok beküldésének a határideje: 2014. november 21. 16 óra volt.

Erre a határidőre egyházmegyénk-ből minden gyülekezet, azaz 35 gyülekezet küldte be szavazati levelét, és szavazatát tartalmazó belső borítékát. A Választási Bizottság megállapította, hogy a beérkezett 35 szavazati levelet, és szavazólapot tartalmazó boríték közül 34 tartalmazott érvényes szavazati levelet, 1 darab pedig érvénytelen.

A szavazatszámllálás eredménye:

Név	Tisztség	szavazatok száma		Igen	Nem	%	Választás
		Érvényes	Érvénytelen				
Katona Gyula	esperes	34	0	33	1	97	igen
Markó István	egyházmegyei gondnok	34	0	33	1	97	igen
Juhász Sándor	egyházmegyei lelkészi főjegyző	34	0	33	1	97	igen
Dr. Taybani Jamal	egyházmegyei világi főjegyző	34	0	33	1	97	igen
Futó Zoltán	zsinati lelkészi képviselő	34	0	33	1	97	igen
Katona Gyula	zsinati lelkészi képviselő	34	0	33	1	97	igen
Markó István	zsinati világi képviselő	34	0	33	1	97	igen
Mohácsy Nikolett	zsinati lelkészi pótképviselő	34	0	34	0	100	igen
Tyukodi László	zsinati lelkészi pótképviselő	34	0	32	2	94	igen
Balogh László	zsinati világi pótképviselő	31	3	17	14	54.8	igen
Békési Mihály	zsinati világi pótképviselő	30	4	13	17	43.3	nem

A választás eredményével kapcsolatos jogorvoslati kérelmet jelen levél kézhezvételétől számított 5 napon belül lehet benyújtani a Választási Bizottsághoz. A határidő elmulasztása jogvesztő.

A megválasztott tisztségviselők beiktatására, és a további egyházmegyei

tisztségekre történő szavazásra a 2014. december 20-án tartandó Egyházmegyei Közgyűlésen kerül majd sor.

A gyülekezet életére Isten áldását kívánva, tisztelettel:

Békés, 2014. november 24.

Lapis Zsuzsanna a Választási Bizottság elnöke

Kálvin János szobrának avatása

Az alábbi megemlékezés a Kálvin szobor avatására készült ez év augusztusban, ahol ugyan ez a szöveg nem hangzott el, viszont lapunk ennek közlésével kíván tisztelni a közelmúltban elhunyt Mester Péter emléke előtt.

Esperes Úr! Polgármester Úr!

Hölgyeim és Uraim!

A Békési Városvédő- és Szépítő Egyesület, valamint a Csuta Galéria és Alkotóház vezetése nevében sok szeretettel köszöntöm Önöket, Kálvin János szobrának avatása alkalmából!

Külön köszöntöm a XXIV. Csuta Nemzetközi Művésztelep művészeit, vezetőit, közülük is kiemelten Vanyúr István szobrászművészt, az átadandó szobor megvalósítóját, alkotóját.

Köszöntöm Békés város elöljáróit, polgárait, a Békési Református Egyházközség elöljáróit, tagjait.

A Magyarországi Református Egyház a 2009-2014 közötti időszakot Kálvin emlékének nyilvánította. Az egyházszervező, humanista tudós, teológus, lelkipásztor, egyházszervező reformátor 1509. október 10-én született

és 1564. május 24-én elhunyt. A protestáns egyházak a reformáció világméretű elterjedését Kálvin Jánosnak köszönhetik. Munkássága során alakultak meg Európa-szerte a református egyházak.

1909. szeptember 29-én egyházi-iskolai ünnepségen hangzott el Békésen – a református templomban – Kálvin János születésének 400. évfordulója alkalmából Czirják Béla vallástanár emlékbeszéde, amelyből idézek:

„A kiváló jellemű Kálvin, az isteni igazságnak tántoríthatatlan híve, bátor védelmezője, aki az isteni igazságért mindent feláldozott, de azt semmiért nem áldozta fel, az emberiség egyik legnagyobb személyisége volt, hiszen az igazságért, a szabadságért, a tiszta erkölcsért küzdött, küzdött az emberekért hasznos eredménnyel.”

Olvasom valahol,

hogy a Kálvini reformáció alapján létrejött keresztény vallási közösség – a református egyház hívő tagjai is keveset tudnak Kálvin Jánosról. Ugyanakkor szinte mindenki tudja, hogy a reformáció – a nemzeti alapon szerveződött egyházak – nagy szerepet játszottak a nemzeti kultúra terjesztésében és továbbfejlesztésében, a magyar nyelvű irodalom kibontakozásában, az iskolák, az oktatás a nevelés felkarolásában és a könyvnyomtatás elterjesztésében.

A XVI. század 30-as éveiben – a mohácsi csatavesztés után a lutheri tanok terjedtek el vidékünkön, de a század közepén egyértelműen a kálvini hitvallást fogadták el a vidék papjai és lakosai.

Városunk egyházi életére igen nagy hatást gyakorolt Szege-di Kis István, a Tiszamellék kiemelkedő

prédikátora, iskolaszervezője. Az utókor – 1938-ban – róla nevezte el gimnáziumunkat. A Békési Református Gyülekezet gyökerei tehát mélyen lenyúlnak a reformáció századába. Van miből és van honnan megismerni múltunk értékeit, azokat, amelyek jelenünket és jövőnket is gazdagíthatják. A török uralom és az azt követő elnéptelenedés után a református lelkészek hitbeli erejével új jászerveződhetett Békés környéke számára hitének gyakorlása. Templomot, házat, iskolát építettek. A szabadságvágy, a föld szeretete és a református hit ereje máig hat.

Közben – természetesen városunkban is megjelennek, letelepülnek – a más felekezetű és más nyelvű polgárok. Városunk akkori és mostani polgárai befogadó, toleráns személyek, szívesen fogadták, fogadják a város fejlődését, gyarapodását szolgálókat. A küzdelmes évszázadokban – immár közösen küzdöttek lelkipásztoraik vezetésével – dacolva az elemi károkkal – a tűz és a víz ellen -. Elfogadva, ha nem is így fogalmazták meg: Isten adta, Isten elvette És legyen áldott Az ő szent neve.

Célunk az, hogy az itt álló szobor ne csak esztétikai élményként, alkotásként, hanem a lelkeket megérintő hatásként erősítse a hit megtartó erejét, a puritán kereszténység kiszélesítése nemzet-

erősítő szolgálata érdekében, példát állítani a békési emberekben Kálvin János által is. Ezért kívánunk mi – emlékezve a békési népre – vallásra, nyelvre tekintet nélkül – emlékezve lelkipásztoraira – szobrot állítani civil összefogással Kálvin Jánosnak. Példát állítani az áldozatvállalásnak, a hitnek, a becsületnek, a tisztességes munkának. Szolgáljon mindig példaként az utókornak.

Az alkotást tehát civil összefogással valósítottuk meg, amely nem egyedülálló Békésen. Gondolok itt – felsorolás nélkül – szobrokra, a Kettős keresztre, kopjafákra, emléktáblákra kérve segítségüket a segítőkész békési vállalkozóknak is.

Kálvin János szobrát Vanyúr István szobrászművész készítette el az elmúlt napokban a Bolyai utcai alkotóház szomszédságában. Az arra járó emberek láthatták, hogy a Békés környéki erdőben nevelkedett évszázados tölgyfából hogyan lesz, hogyan formálódik a művész keze által Kálvin János alakja.

Vanyúr István szobrászművész Szigetváron él, Siklóson született, művészeti tanulmányait Pécsen kezdte, ötvösnek tanult, majd elvégezte a Magyar Képzőművészeti Főiskolát, szobrászatot tanult, de három évig grafika szakra is járt. Tagja a Művészeti Alapnak, a

Katona Gyula, Mester Péter, Csuta György, Vanyúr István és Izsó Gábor, a templomkertben felállított szobor előtt.

Magyar Szobrász Társaságnak.

1987-től rendszeres – tehát 26 éves korától – kiállítóművész. Fából, kőből, bronzból, vasból levő kisplasztikák mellett köztéri szobrokat és érmekeket is készít. Több helyen járt külföldön tanulmányúton. Nemcsak alkot, hanem középiskolákban tanít – oktat is. Se szeri, se száma a művésztelepeknek, ahol megfordult, ahol alkotott (Sellye, Burg-Strechau, Irdning, Kozármisleny, Berlin) és hál Istennek 2014-ben – először – Békésen.

Több kitüntetés, díj tulajdonosa. (Szőnyi ösztöndíj, Milleniumi Emlékérem, Baranya megye Művésze, Hazám – hazám pályázat nívódíja, Szent István köztéri szobor pályázat III. díj, Trianoni emlékmű pályázat I. díj 2012-ben.)

Több csoportos kiállításon vett részt, ezek közül kiemeli: Heidelberg, Moszkva, Siklós, Budapest Hazám – hazám pályázat kiállítása. Önálló kiállítást legalább 25-ször

rendezhetett. Büszke a pécsi, nagyatádi, marcali, budapesti, Budapest Új-Lipótvárosi Galériában megrendezett kiállításra. Több, mint 30 köztéri szobor alkotója, néhányat önkényesen kiemelve: Tinódi mellszobor, II. világháborús emlékmű, Szegedi Kis István emlékmű, Petőfi, Szent László, Ópusztaszer Nemzeti Park: Baranya megye szobra, Nagy Lajos király. Németországban, Eppingenben: Pár: testvérvárosok emlékműve, de látható szobra Ausztriában is. Az újabbról: Pécs: Bányászok emlékére, Sellye: Emlékoszlop.

Alaposságával, szorgalmával, áldozatos művészi, elkötelezettségével – csak az igazat, a színtiszta igazat akarja megvalósítani. Itt a templomkertben felállított szobrárt – az ő szavait idézem – Ne csak nézzük, hiszen ennek az alkotásnak küldetése van a keresztény világban. A mi világunk ne vesz el, a keresztény hit, kultúra továbbra

is meghatározója legyen életünknek. Jelek, példakép legyen Kálvin János.

Nietzsche nézetét vallja (ars poeticája is): „Nincs más lehetőségünk, mint csak az alkotás, minden ami önmagunkká tesz. És csak az tesz önmagunkká, mellyel hozzájárulunk korunk képeinek kialakításához.”

Kedves Művész Úr! Kedves Pista Barátunk! Valamennyiünk nevében őszinte szeretettel, tisztelettel köszönjük meg a munkádat. Magán- és művészi életedben kívánunk sok boldogságot, örömet és további sikereket!

Köszönet Csuta György festőművész úrnak – városunk Díszpolgárának szervező, koordináló munkájának. Köszönet Végh László vezérigazgató úrnak, aki biztosította a szobor alapanyagát, az évszázados tölgyfát. Köszönet Barkász Sándor képviselő úrnak a logisztikai munkák elvégzéséért.

Mester Péter

Gyülekezeti anyakönyvi hírek

(2014. október 27 – 2014. december 12. között)

Megkereszteltettek: Fazekas László, Fazekasné Kiss Judit, Kiss Edit és Dr. Forgács Zoltán.

Felnőttkeresztség vastag betűvel szedve.

Konfirmáltak: Fazekas László, Fazekasné Kiss Judit, Kiss Edit és Dr. Forgács Zoltán.

Házasságukat megáldatták: -

Elhunytak: Hegyesi Gábor (89), Lipcsei István (79), Pocsai János (68), Matyi Szabó István (70), Szabados László (76), Szegedi János (90) – Bélmegyer, Knyihár Márton (86), Adamik Julianna (79), Wágner Ádámné Molnár Eszter (76), Dr. Hídvégi Dénes (87), Futaki János (83), Mester Péter (65), Andor István (71) – Kamut és Szabó Gyula (67).

Jézus mondta: „Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz énbenem, ha meghal is, él, s aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha.” (Jn 11,25-26.)

Igeversek az ünnepekre

Szenteste

Megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek. (Tit 2,11)

Lekció: Zsid 1,1-6 és Ézs 9,1-6

Textus: Mt 1,20-23

Az Úr intő szava határozott, bölcsé teszi az együgyűt. (Zsolt 19,8)

Nagy félelem vett erőt a pásztorokon. Az angyal pedig ezt mondta nekik: „Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek.” (Lk 2,9-11)

Karácsony első napja

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és látuk az ő dicsőségét. (Jn 1,14)

Lekció: Lk 2,1-14 és Mik 5,1-4

Textus: Tit 2,11-14

Hajlékod az örök Isten. (5Móz 33,27)

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és látuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszerűlt-jének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal. (Jn 1,14)

Karácsony második napja

Megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete. (Tit 3,4)

drágának tekinti az Úr híveinek halálát. Hálaáldozatot mutatok be neked, és az Úr nevét hirdetem. (Zsolt 116,15.17)

Lekció: Lk 2,15-20 és Ézs 11,1-9

Textus: Tit 3,4-8

Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért! (Ézs 55,1)

A trónuson ülő ezt mondta: Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen. (Jel 21,5-6)

A Békési Református Egyházközség Lelkeszi Hivatala

5630 BÉKÉS Széchenyi tér 21. Telefon/Fax: (66) 411-357– E-mail: brefegyh@t-online.hu

„Láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.” (Máté 2,2)

Kedves Atyánkfia!

2014 dventjében, Karácsonyhoz közeledve testvéri szeretettel küldjük köszöntésünket és jókívánságunkat. Az idézett igehely alkalmas arra, hogy végiggondoljuk a Karácsonyhoz való viszonyunkat, erről az ünnepről való elképzeléseinket. Mert a ma embere számára egyáltalán nem biztos, hogy a Karácsony arról szól, amit valójában jelent. Az ajándékozási láz, a rászoruló ez idő tájt történő egyszeri, vagy néhány napon át történő megsegítése olyan pótcselekvések, amelyek köszönő viszonyban sincsenek azzal az ajándékkal, amit Isten készített el az emberiség számára az első Karácsony alkalmával. Ami megdöbbentő, ezt akkor a „hivatalosak” ugyanúgy nem érzékelték, mint ahogyan ma is érzéketlenül megy el Karácsony lényege mellett a legtöbb ember.

Igénkben a távoli országban élő pogány nép képviselői érkeznek meg Jeruzsálembe, – Isten választott népe fővárosába –, hogy hódoljanak a megszületett Király előtt. Láttak valamit (az ő csillagát), ami arra indította őket, hogy időt, pénzt, fáradságot nem kímélve elinduljanak és imádják őt.

Karácsony akkor válhat igazi ünneppé az életünkben, ha mi is átéljük Krisztus sürgető jelenlétét, s vágyunk arra, hogy elmenjünk és imádjuk Őt ott, ahol erre alkalom készítetik a számunkra! Gyülekezeti alkalmaink nem csak az ünnep idején, hanem egész évben erre teremtenek lehetőséget!

Ennek reményében folytattuk ez évben is a gyülekezeti élet megújítását célzó programok, események szervezését.

Hitmélyítő napok, evangélizációs alkalmak, missziói vasárnap gazdagították a lélekben gyarapodni vágyókat.

Gyülekezeti kiránduláson is részt vehettünk, eljutva Szekszárdra, majd ismét a történelmi Magyarország mai, határon túli területére, a Kolozsvár-Hidelvei testvérgyülekezethez.

Az idén már hatodszor került megrendezésre a Református Bál a Galériában.

Szeptember 1-jétől iskolánk kibővült, amikor átvettük a Dévaványai Szügyi Dániel Református Általános Iskolát, ami előtte 10 éven át az Egyházkerület fenntartásában működött, ám Debrecenből egyre nehezebb volt irányítani.

Szomorú esemény volt gyülekezetünkben Fehér Sándorné született Kovács Mária beosztott lelkipásztorunk júliusban bekövetkezett hirtelen halála. Hálát adunk 19 évi, gyülekezetünkben végzett szolgálataiért, és Isten vigasztaló kegyelmét kérjük gyászoló családjára és gyülekezetünkre!

Hat éve üzemel már Gyülekezetünk internetes honlapja (www.bekesireformatusok.hu címen), melyen számos hasznos és aktuális információ szerezhető be gyülekezetünk életéről, mindennapjairól.

Ez alkalommal is szeretettel hívogatunk mindenkit különféle alkalmainkra, nem csupán a vasárnapi és nagy ünnepi istentiszteletekre, hanem a hétközi alkalmakra is, melyek erősítik hitünket, közösséghez való tartozásunkat! Ne engedjük, hogy a sokféle kísértés eltávolítson bennünket Istentől és egymástól! Biztassunk és bátorítsunk másokat is, akik valamilyen okból megfáradtak és megerőtlenedtek, hogy térjenek vissza a gyülekezetbe! Legyenek jelzéssel a lelkipásztorok, presbiterek felé, ha valahol családlátogatásra van igény, s különösen akkor szóljanak, ha környezetükben beteg van, akit látogatásunkkal erősíthetünk, biztathatunk, vigasztalhatunk!

Szeretettel kérjük gyülekezetünk tagjait a folyamatosan növekedő anyagi terheink hordozásának vállalására is. Az egyházfenntartói járulékok és céladományok befizetésével segíthetjük a gyülekezet anyagi gazdálkodását.

A jövő évben kerül sor a templomtorony kerengőjének felújítására és ezzel együtt a teljes toronytest renoválására. A közel 20 millió Ft-os munkálatokra is céladakozást hirdettünk.

Az anyagiak mellett kérjük imádságaikat is a sokszor erő feletti munkák, szolgálatok végzéséhez.

A fentebb megfogalmazott gondolatokkal kívánunk kegyelemmel teljes, áldott Karácsonyt és békés, boldog új esztendőt minden kedves Testvérünknek, s hívogatjuk ünnepi alkalmainkra is. Ünnepi istentiszteleteinken borítékos hálaáldozatos adománnyal is segíthetik gyülekezetünk szolgálatát.

Békés, 2014 Karácsony havában

Katona Gyula sk. lelkipásztor Dr. Petneházi Zsigmond sk. gondnok

